

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Materiale neplătute nu se pri-
mesc. — Manuscrise nu se
retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele:
CEROURI de ANUNȚURI:
în via: la N. Dukas Nachf.,
H. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf. Anton Oppelik.
în deapănă: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Julius
Lampold (VII Erzsébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
în seria garmond pe o colonă
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tarife
și învoială. — RECLAME pe
seria B-A o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
luni 6 corone. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 127.

Brașov, Lună-Marți 11 (24) Iunie.

1902.

Anarhia în viața publică.

S'a pus de multe-ori întrebarea dacă Ungaria este un stat de drept sau nu. Mai ales deputații sași au intrat în dietă cestiunea această deli-
cătă, optând în favoarea stărilor de drept și dând expresiune în diferite
scanduri credinței și speranței lor,
ca dreptul și dreptatea, la care se
provocă de atâtea-ori actualul șef
al guvernului, vor pune în cele din
urmă totuși o stavilă esceselor șovi-
nismului neînfrânat și desmățat.

Credință și speranță deșertă!
Baronul Banffy, care însuși se
declină de mare apostol al șovinismului
unguresc, avu, între toți aderenții
politice de rassă anarhice, singur
curajul de a-o spune verde și pe
deplin în publicațiunile sale din urmă,
că Ungaria nu poate fi stat de drept
până-ce este încă în formațiune,
adecă până ce nu se va termina
procesul de contopire care, cred ei,
va putea duce la sfârșit și va face
posibilă realizarea utopiilor lor.

Am accentuat de nenumărate-
ori tristețe stări, ce s'au produs prin
luptă, că politica șovinistă maghiară
conduce de un spirit anarhic.
Acest spirit de intoleranță, de răs-
punare și de răsvrătire față cu tot
ce nu este după pofta celor dela
putere, față cu toți câți nu se in-
clină orbș dictatelor șovinismului,
care predomină adă atât de mult
opiniunea publică maghiară, parla-
mentul și guvernul, s'a manifestat
mai ales în timpul din urmă cu oca-
zia discuțiilor din dietă privi-
toare la cestiunea naționalităților.

Atacurile vehemente îndreptate
contra deputaților sași și slovaci,
spoi afacerea deputatului sârb Pav-
lović și în fine interpelația contelui
Ioan Eszterhazy în afacerea alege-
rii de episcop la Arad, toate acestea
sunt decât o viuă ilustrație a
adevărului, că în viața publică din
Ungaria domnesce adă anarhia și
că respectul pentru stările de drept
și legale precum și simțul de drep-

tate a dispărut chiar de acolo, unde
ar trebui să prevaleze, din parla-
ment.

Cu ce drept, diceam în nume-
rul de Duminică trecută al fôiei
nôstre, groful Eszterhazy se face ju-
decător peste actele legale ale unui
sinod al bisericei române gr. or. a
căreia autonomie e garantată prin
lege? Cum vine acest grof și șovi-
nist îngâmfat să se amestece într'o
afacere, care nu numai că nu-l pri-
vesce de loc, dăr n'are de a face cu
ea nici parlamentul, căci după lege
numai sinodul episcopesc e chemat
să se pronunțe asupra nou alesului
episcop și numai monarchului îi
compete a aproba séu nu această
alegere, ce s'a sêvêrșit, după formele
prescrise, în tótă ordinea?

Este caracteristic pentru starea
lucrurilor, creată de terorismul șo-
vinist, că un magnat nu se sfiesce
a se face echoul atacurilor pătimase
ale foilor jidano-maghiare contra
unui prelat român ales în condiți-
unile amintite.

În legătură cu această debutare
a contelui Ioan Eszterhazy, a ace-
stui „homo Banffyianus“ din camera
magnaților, „Alkotmány“, organul
partidei populare maghiare, — care
i-a fost creat la răboș numitului
grof, că după alegerile din Octomvre
a atacat cu turbare pe preoții cato-
licii anti-liberali din Ungaria de nord
și li-a suspiționat patriotismul —
face o critică fôrte aspră dăr justă
elementelor jidano-maghiare din par-
tida liberală, cari duc în dietă iso-
nul celor-ce ațită în pressă neconte-
nit și cu cea mai mare nerușinare
în contra naționalităților, și cari
între Nemaghiari nu vêd nici într'o
parte decât dușmani ai națiunei ma-
ghiare și trădători de patriă.

Espunerile organului unguresc,
ce le redăm mai jos pe larg, sunt
o ilustrație mai mult a stărilor anar-
hice, ce domnesce în viața publică
din Ungaria.

Austriacii și pactul. În dieta Aus-
triei-de-jos *Laeger* și soții au prezentat o mo-
țiune, în care provocă guvernul, ca în tra-
tările asupra pactului cu Ungaria să apere
energic interesele Austriei și să nu facă
concesiuni, cari ar păgubi interesele aus-
triace.

Reînnoirea triplei alianțe. Orga-
nul centrului german din Berlin „*Germa-
nia*“, care obicinuesce a publica informa-
țiuni eminente din Roma, află că la 28
Iunie st. n. se va subscrie protocolul des-
pre reînnoirea triplei alianțe.

Țarul în România și Bulgaria.
S'a dîs, că Țarul *Nicolae II* a primit in-
vitarea principelui Ferdinand de a parti-
cipa la desvêlirea statuii „Țarului libera-
tor“ în Sofia. Scirea această a fost combă-
tută. „*Neue Freie Presse*“ spune acum, că
Țarul va participa de fapt la sêrbările din
Sofia și în călătoria sa spre Bulgaria va
face o vizită Regelui *Carol* al României.

»Cilibidakizmus«.

Sub acest titlu djarul unguresc
„*Alkotmány*“ publică un remarcabil
articol, din care reproducem urmă-
toarele:

După-ce spune, că contele *I. Eszter-
hazy* a atacat în camera magnaților în
mod, cel puțin, neobicinuit pe nou alesul
episcop gr. or. la Arad, numindu-l „papa
Cilibidache“, ceea ce ar însemna (în Ro-
mânia) „popă bețiv“,*) l'a timbrat de
trădător de patrie și judecând dreptu-
lui de confirmare al Corônei, a pretins
energic respingerea aprobării lui; și după-
ce spune, că Mangra a răspuns la acest
atac al contelui, dăr că *Eszterhazy* nu
și-a revocat atacul, — „*Alkotmány*“ conti-
nuă astfel:

*) Nu-i adevărat, că „Cilibidache“ ar în-
semna „popă bețiv“, ci este numele unui călugăr
grec, care vrea să le scie tôte mai bine și-i plăcea
a se amesteca unde nu-i fierbe ôla. Prin România
i-se dicea în adevăr părintelui Mangra — „Cilibi-
dache“ cu alusiune la faimosul „studiu de drept
canonic relativ la caterisirea metropolitului Ghe-
nadiu“ ce l'a fost scris la 1896 și l'a publicat prin
djarie. — Red. „G. T.“

„N'avem nici în clin, nici în mănecă
cu Vasile Mangra. Nimic nu-l lăgă de noi
în privința politică. Noi n'avem între Ro-
mâni aderenți politici, cum are partidul
liberal și partidul kossuthist. Ni-e absolut
indiferent cum judecă despre noi Mangra
și ai săi, fiind-că nici-odată n'au pactat cu
noi în politică, séu în alt-ceva. Abstragem
peste tot dela motivele individuale și po-
litice în afacerea-Mangra și punem simplu
întrebarea: în ce fel de stări ne aflăm noi
adă? Ce s'a făcut cu sentimentul de drept
în anumite curcuri, cari vor să domneze?
Și ce fel de cauze, ce fel de elemente au
provocat anarchia această în viața noastră
publică? Cine este președintele Curiei:
Nic. Szabo, séu contele *Eszterhazy*? Este
președintele tribunalului criminal *Zsitvay*
Leo, séu *Olay Lajos*? Procurorul corônei
e *Hammersberg Leo*, séu *Vészi Josef*?
Procurorul suprem este *Szekely Ferencz* séu
Rátkay László? Cine a însărcinat pe contele
Ioan Eszterhazy, *Olay*, *Veszi*, *Rátkay* și soții,
să alerge vecinic după trădători de patrie?
Cine li-a dat autorisația, ca să califice în mod
volnic, și cu abatere dela litera și spiritul
legii, faptele domnilor pe cari nu-i au la
stomac, drept trădare de patrie? Dela cine-
și derivă puterea aceea, ca în mod brusc
să tîrască înaintea publicității victimele pe
cari și-au pus ochii și, fără de a-i fi ascultat,
să-i judece îndată?

„Nu primim lecțiuni în cestiunea pa-
triotismului maghiar dela pressa liberală
și dela anumiți corifei liberali. Dêcă ele-
mentele acestea ne atacă, noi nu le băgăm
în sémă atacurile și le repudiem. Dêcă
ne laudă cu viclenie, lauda această nu ne
mișcă, ba nici că dorim lauda lor. Lupta
nôstră nu este o sinamăgire și armele nôstre
nu sunt ura și suspiționarea. Cum se pôte
numi starea aceea, în care dîlnic și cu
orî-ce preț își fac mendrele domni, cari
iscodesc trădători de patrie și cari aduc
judecăți. Dăr starea această nu dovedesce
iubirea de patrie curată și nobilă, ci
un paroxism nearticulat. Este *cilibida-
chismul* iubirei de patrie. Cei ce se află
în starea această condamnă fără nici o soco-
tință pe toți, cari nu lucrăză după gustul
lor. Cei-ce se sbat în starea această, sunt
unilaterali, preocupați, atacă vitejesce nu-
mai pe aceia, cari sunt mai slabi, decât ei.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Chinesiatul familiei Băsarabă

din

Țera Hațegului.

Comunicare făcută în ședința Societății istorice
dela 16 Februarie a. c.)

I. Instituțiunea chinesiadelor românesoi.

Lex antiqua. Consuetudo terrae. Jus Wolachie.

Cel mai vechi document, pe care-l
cunoștem până astăzi cu privire la chi-
nesii Băsarabi de peste Carpați, este din
anul 1398.

Acest document, al cărui original se
află astăzi în posesiunea noastră, este o
sentință a celor 12 Jurați români din
„*Provincia Haczak*“, pronunțată în procesul
chinesilor Băsarabi din comunele *Riușor*

și *Riu-alb*. Înainte de a trece la conțin-
utul acestei importante sentențe, date din
partea unui tribunal românesc la a. 1398,
vom premite aici câte-va cuvinte asupra
instituțiunii chinesiadelor române în seco-
lul al XIII-lea și XIV-lea.

Încă înainte de a-se ivi la Carpați
cele două principate române, voivodatele
lui *Lynioy* și *Stanislaw*, din colo și din
côce de Olt, vechia organizațiune socială
și politică a Românilor era basată pe un
sistem militar.

Numirile de *Voivozi* (Duces, exerci-
tus ductores), titlu, ce-l purtară cu glorie
principii români până în zilele nôstre, nu-
mirile de *boeri* (milites dignioris ordinis,
bellatores, Nobiles ut dicitur Valachorum)
— *castrensi* séu *țeranii apêrători ai cas-
trelor*, — reprezentau tot atâtea elemente
ale vechii instituțiunii militare a popo-
rului român.

Blachii, séu Români din peninsula
balcanică, formau încă în secolul al XII-
lea o parte însemnată din armata imperi-
ului oriental. Êr după-ce *Români* din

Hem se despărțiră de Byzantini, ei ne dau
probe strălucite de o valôre, de o disci-
plină și organizațiune militară vechiă, bă-
tând armatele lui *Isac* și *Alexe Angel*, sfâr-
șimând trupele *Cruciaților* și prinđend pe
Balduin, împăratul Latinilor.

Același caracter militar îl aflăm la
Români din părțile *Ungariei* și ale *Tran-
silvaniei*.

La a. 1457 regele *Ladislau* al Un-
gariei confirmă vechile libertăți ale Ro-
mânilor din *Bănat*, în semn de *gratitudine*,
după cum dîce dînsul, pentru meritele,
ce le-au câștigat Români aceștia, păđind
și apărând vadurile Dunării în contra de-
selor înfursiuni turcesci, și regele adauge
cu această ocaziune, că *militarismul Ro-
mânilor din Bănat era consuetudinar*),
adecă nu era impus nici prin lege, nici
prin relațiuni de vasalitate.

Români din *Brescu*, un sat însemnat
românesc situat în partea orientală a

Transilvaniei, constituiau din vechime o
garnisonă permanentă la pasul *Oituzului*,
avênd să apere frontiera de acolo și să
facă explorațiuni în ținuturile Moldovei,
„după cum le-a fost datina și până aci“
— sicut hactenus sunt consueti³⁾.

Êr Români din ținutul *Devei* și al
Hinedorei formau în evul de mijloc o
societate organizată milităresce, avênd să
construiescă fortificațiuni, să apere caste-
lele, să iee parte la expedițiuni în timp de
resbel, — și regele *Sigismund* numesce
această îndatorire a Românilor o *vechie și
laudabilă consuetudine*⁴⁾.

Aceeași „laudabilă consuetudine“ o
găsim și la *Români din țera Făgărașului*
în vechia *Terra Blacorum*.

Boerii din țera Făgărașului consti-
tuiau încă din vechime o cohortă stabilă
în jurul castelului de aci, avênd să pre-
steze servicii militare domnilor acestei pro-

³⁾ Fejér, Codex dipl. Hung. X. 6. 796—98.
1462.

⁴⁾ Kemény in Magazin f. Geschichte Sieben-
bürgens, II. 315. 1427.

¹⁾ Din „*Revista pentru istorie, archeologie și fi-
zologie, organ al societății istorice române*“, fascicula
nr. 4, Aprilie — Maiu 1902, pag. 50—73. — Textul
documentelor, ce le cităză autorul, sunt
reproduse în *Revista*.

²⁾ Pesty, A Ször. h. oláh kerületek, 73. 1457
Ibid. 75—76. 1457. — Pesty, A Szörényi Bánság,
III. 117. 1494.

Pe Desid. Banffy și pe Coloman Tisza, cari în interesul domniei de partid liberale au vrut să jertfescă constituția maghiară, nu i-au timbrat de trădători de patrie; nu l-au timbrat nici pe Vazsony-Weiszfeld Vilhelm, care în mod infam a batjocurit figurile glorioase ale maghiarismului, nici pe garda rabinilor, cari nu dau măcar intrare limbei maghiare în sinagogele lor. Dér un magnat catolic, decât participă la o adunare religioasă în Viena, e trădător de patrie; un preot catolic, care nu face decât să citeze declarațiunile scriitorilor vechi despre o figură istorică a noastră, nu din cele mai mari, e trădător de patrie; preoții catolici, cari nu ascultă de anumiți șoviniști în cestiuni rituale și liturgice, adevărat în afaceri bisericesci interne, sunt trădători de patrie; Maghiarul, care nu onorează ca himn național un cântec popular și istoric, e trădător de patrie. Și toți acești „trădători de patrie“ sunt condamnați înainte de a fi ascultați. Decă vreau să se justifice, sunt omorâți cu sgomotul, ce se face contra lor. Tot așa au făcut și cilibidachii parisieni ai revoluțiunii franceze. Cel ce n'a vrut să cânte „Ca ira“, a ajuns sub ghilotină; cine n'a vrut să se închine „deștei minței“, ghilotină i-a fost sôrtea.

„Să numim copilul cu numele lui. De când există cestiune de naționalitate în Ungaria? Cine aștia la ură pe Maghiari în contra nemaghiarilor? Aceia și numai aceia, despre cari deja Stefan Szechenyi a ăis înainte c'o jumătate de secol: „Acum noi îi recipiam pe ei, dér va veni timpul, când ei ne vor recipia pe noi“. Ioan Eszterházy a fost recipiat deja, și pe cel-ce Veszi Josef nu-l recunosc de Maghiar, acela simplamente nu e Maghiar. Lucrul stă așă: Pichler grijește de Ungaria, Olay de preoții catolici, ér Veszi grijește de Maghiari. Așa-i, că Maghiarul e fericit?“

„Alkot.“ încheie dîcînd, că țera se află în prēja deslegării unor probleme grave împreunate cu crîșă economică și socială, când nici Maghiarii, nici Nemaghiarii n'au nevoie de a vîna după „trădători de patrie“. Cilibidachismul șovinist, care e mai periculos decât cestiunea naționalităților, numai prin punerea patriei sub scutul crucei pôte fi contrabalansat, fiind-că numai crucea învață pe om principiile, cari îl fericesc și sunt fundamentul înfloririi naționalităților și țărilor, ea singură ne învață principiul dragostei, pe care Cilibidachii pripășiți aici din străinătate, nu-l cunosc.

Rassele în Ungaria.

Sub titlul acesta a publicat P. Balogh în editura ministeriului unguresc de culte și instrucțiune publică, o carte interesantă despre popoarele din Ungaria.

Pressa maghiară s'a ocupat și se ocupă mult cu cartea acésta. „Budapesti Hirlap“ apreciînd valorea cărții, scrie între altele următoarele:

„Autorul (cărții) își resuméză rezultatele la cari a ajuns din punct de vedere politic ast-fel: În lupta pentru esistență în ultimii 50 de ani, Maghiarii au pierdut terenul în 456 localități, și au cucerit victorios numai în 261 localități. Față de acésta câștigul curat al Românilor este de 298 localități, a Slovacilor de 7, a Germanilor 52 localități. O pierdere mai mare decât Maghiarii, cari de 45 ani sunt deșitarii puterii de stat, n'au avut decât Rutenii, cari au pierdut terenul în 213 localități, în favorul Slovacilor. În lupta acésta păgubașii, după Ruteni, sunt Maghiarii, pe când în fruntea victorioșilor stau Românii cu aproape 300 comune“.

„Bud. Hirlap“ e fôrte nedumerit asupra întrebării, cum se pôte, că după statistică Maghiarii se înmulțesc mai tare, decât cele-lalte naționalități, pe când rezultatul cercetărilor lui Balogh dovedește, că după Ruteni pierderile cele mai mari li-au avut Maghiarii?

Față de constatările acestea, cari se contradic, „Bud. Hirlap“ e de părere, că curentul de expansiune a rasselor „strîne“ numai prin puterea statului pôte fi oprit, și Ungaria numai atunci va fi o adevărată Ungarie, decât și în privința etnografică întreg teritoriul va fi al Maghiarului. Ungurii ar avé în ei forța suficientă pentru rezolvarea acestei probleme, fiind-că „dintre toate rasele patriei, ei au cea mai mare putere de expansiune“.

O fi! Căci totul țîntese spre rezolvarea acestei probleme din partea „fericitorilor“ Ungariei. Ce alta se urmărește prin seria nesfîrșită de ordonanțe ministeriale de maghiarisare, decât nu revenirea la politica dintre anii 1830—1849, când șovinismul unguresc impusese deja atunci popoarelor nemaghiare, ca toți să învețe unguresce în timp de 40 de ani. Maghiarii de așă și-au uitat învățăturile și sfaturile, ce li-le dau înțelepții lor, că cu sila nu pôte maghiarisa popore, cari locuiesc compacte și în număr de milioane multe în țările acestea. Și-au uitat chiar și de cuvintele, ce le-a ăis odată fanaticul Kossuth cătră un colonel de honveđi din Maramureș, care mersese să-l viziteze la Turin: „Nu se pôte imagina o utopie mai mare decât maghiarisarea“, căci „limba și religiunea acestor popore se pot considera cu drept cuvînt, ca un antic și sfânt te-saur, ce nu e permis nimenuia a-l confisca“ („Nagyvárád“ dela 14 Maiu 1893.)

Concedem bucuros d-lui Balogh și soți, că Românii — cu toate nepăstuirile, ce i-au ajuns și-i ajuns — nu lasă pe cât pot terenul de sub picioarele lor, ba ici colo chiar se întăresc, și sporesc în număr și avere. Acésta însé numai hărniciei, virtuților moștenite și sirguinței lor este a se atribui. Un popor cu astfel de aptitudini, cum e al nostru, nu huiduit, persecutat și scurtat în privința culturală și socială, ci ajutat ar trebui să fie toc-

mai din partea statului, căci mai rar popor, care se-și fi vîrsat cu atâta îmbelșugare sîngele și se fi jertfit cu mai multă dragoste din averea sa pentru apărarea și susținerea patriei comune.

Politica de naționalitate maghiară și societatea maghiară.

De bar. Banffy Dezsö.

— Fine. —

Nu mai suferé îndoială, că poporul sêrac, ce caută slujbă pe la case, fiind avisat la acésta slujbă, n'ar pune pedeci, și acésta cu atât mai puțin, cu cât poporul din ținuturile acestea, care emigréză în America, învață englezesce fără nici o antipatie și de aceea, cum n'ar vré și n'ar pôte să învețe în patria sa unguresce? Rêul însé zace acolo, că Americanul cel șovinist se înțelege, că nu vorbește cu el, decât englezesce, pe când noi, în lipsa „ideei naționale“ învățăm diferite limbi ale diferitelor ținuturi, prin care lucru noi nu cooperăm de loc la crearea statului național maghiar unitar, séu cel puțin punem pedeci în calea desvîrșirii mai accelerate a acestei creări.

Clușul este unul din cele mai unguresci orașe ale Ungariei. Imprejurimile lui sunt pe jumătate unguresci. Și totuși te dore inima, când la tîrgurile de săptămână așă acolo vorbindu-se aproape numai românesce. Ôre nu se predă și în școlile de acolo limba ungurescă în mod obligatoric? Sê nu aibă societatea ungurescă, însuflețită de idea națională, destulă forță, spre a generalisa întrebuintarea limbei maghiare în contactul cu poporul? Noi credem, că da. Și de ce totuși nu observăm nici un progres în privința acésta?... Fiind-că aderenții entusiaști ai ideei naționale maghiare și femeile lor patriotice, la ședințele dela „Emke“ anunță cu frase umflate țînta, ér cu ocaziunea procurării celor trebuincioase pentru traiul dîlnic, în piață, din comoditate séu obișnîntă vorbesc limba valahă. Și totuși n'ar trebui, decât puținică voință conștientă și puținică solidaritate conștientă din partea cumpărătorilor și publicul maghiar și-ar pôte procura trebuințele dîlnice ale traiului, vorbind unguresce și contribuind astfel cu mijloce, la aparență neînsemnate, la realizarea scopului celui mare, care este: crearea statului național maghiar unitar. În acest mod s'ar pôte din ăi în ăi și din loc în loc înmulți cantitatea celor ce știu unguresce și s'ar pôte asigura pe viitor calitatea celor ce știu și celor ce simt unguresce.

În comerțul din Sibiu, Brașov, Sighișora, Bistrița, precum și în celelalte orașe sășesci am avut ocaziunea a observa, că cei mai mulți comercianți sași știu unguresce. Și totuși am făcut experiența că inteligența maghiară, care frecuentéză-magaziile lor,—ca să se fălăscă cu cunoștința

limbei nemțesci — se tocmește cu ei pe nemțesce, deși când ese din prăvălie sudaie pe Neamț unguresce.

Ôre comerciantul sas, care va avînd spiritul comercial, ar refusa pe mușterii ungar, decât ar vorbi unguresce. Ideea națională trebuie să pîtrundă pe fie-care adevărat fiu al patriei, și „ideea națională“ puternice nu i-se pot pune limite.

Esemple analóge am pôte cita în numărate, ținuturile din Ungaria de sud locuite de Sêrbi și Români, séu „colonii“ germane și croate de dincolo de Dunăre reclamă de asemenea — decât vrem să creăm statul național maghiar unitar,—ca Maghiarii ce locuiesc în mod „sporadic“ printre ei, pîtrunși de idea națională, vorbescă unguresce cu dênșii. (Dér decât „dênșii“ nu vor voi să vorbescă unguresce, „sporadicii“ maghiari, ce remediu recomandă baronul pentru asemenea casuri?... Baioneta?... În adevăr nici creștinismului lui Banffy nu e chip, să-i pună cineva limite. — Trad.)

Însé nu este suficient, ca intelectualii cercurile bine situate și conducătoare să pîtrunse de „ideea națională“. Societatea maghiară trebuie să influințeze în direcția națională și straturile de jos ale poporului maghiar. Numai atunci sub influența acestei conștiențe va fi posibil, ca Maghiarii cari locuiesc amestecați printre naționalități, să ajungă la convingerea, că nu e permis să între în contact cu naționalitățile, decât unguresce; ei trebuie să simtă acésta și să o învețe deja în școlă, că sunt datorii cu acésta maghiarismului, sunt datorii rezolvirii problemei statului național maghiar unitar, sunt datorii propriei lor mândrii. Acésta trebuie să-i sugereze încă din școlă. Trebuie, trebuie să se crească un popor, care posedă conștientă de sine, conștientă națională și care până în ultimul său fiu este șovinist. Numai cu o asemenea armată se pôte valora „ideea națională“, cu o armată ai cărei conducători și ofițeri și chiar cel din urmă infanterist este pîtruns de conștientă țîntei și este condusă în toate mișcărilor de „ideea națională.“

Dér pentru-ca să fie posibil așa-cum în prima linie nu numai diriguitorii și conducătorii, ci și învățătorii și educătorii poporului trebuie să fie șoviniști. Prin asemenea colaborare generală, maghiarismul național-social, întinsă până la cele mai inferioare straturi, pôte să se rezolve problema, care trebuie inevitabil rezolvită, decât vrem să asigurăm viitorul statului maghiar, căci Ungaria nu va pôte exista ca stat, decât nu va ști să devină stat național maghiar unitar.

În forța societății naționale maghiare unitare trebuie să se găsescă mijlocele, cari pe acest teren oferă avantaje aceluia, care știe unguresce și este Maghiar. Căci pe cât timp în constituția statelor de dinainte de 1848, nobilimea ungară alcătuia națiunea și era un avantaj de a aparține nobilimei ungare, tot așa astăzi pe temelul egalității de drept (Ce blasfemie!) forța socială națională maghiară și avantajele sociale și materiale oferite prin ea, trebuie să promoveze apartenența la națiunea maghiară, respective tendința de a-se înrola în ea.

Un șovinism puternic, un șovinism conștient, o activitate șovinistă sunt mijlocele cele mai eficace pentru acésta. Și acésta în general și în special în statele poliglote nu se pôte cere cu rezultat sigur, decât dela societate. Acel mare bărbat de stat de curînd repausat, avea intru cât-va dreptate, când dîcea: „Ungaria n'are avut încă un ministru cu adevărat șovinist, nici nu pôte să-l aibă“. (Nici Banffy?... Trad.)

Căci în împrejurările noastre nu pôte cine-va face tot ceea-ce crede de bun. Acela, care a fost deja la putere, séu care n'are prospecte de a ajunge la putere, pôte să se exprime mai liber séu să stabiliscă tесе, a căror realizare practică n'a întreprins-o în trecut, séu pentru a căror realizare va lipsi ocaziunea. De altminteri și politicianul în retragere și opoziția chiar,

vincie, și anume servicii militare equestre, în puterea unei vechi consvetudinii, și acésta organizație militară se conservă aci până la jumătatea secolului al XVIII-lea⁵⁾, ér în anul 1876 guvernul unguresc șterse și ultima rămășiță din acest sistem militar, numele și funcțiunea de „căpitan al țerei Făgărașului“.

Aceleași vestigii ale unei vechi organizațiuni politice-militare le aflăm și la Românii din Croația și Slavonia.

Aședăți între rîurile Drava și Sava, Românii de aici formau o comunitate militară, constituți sub voivodă și căpitanii, și obligați să apere frontierele Austriei și contra incursiunilor turcesci⁶⁾.

În tocmai după cum era caracterul, tot astfel erau și elementele societății române.

⁵⁾ Densușianu, Monumente pentru istoria țerei Făgărașului, 36—37. 1664. — Ibid 49—50. 1694.

⁶⁾ A se vedé capitolul „Românii în epoca militară“ la Densușianu, Revoluțiunea lui Horia în Ungaria și Transilvania, p. 28—57.

În fruntea Provinciilor române, atât dincóce, cât și dincolo de Carpați, se afla câte un Voivod Ban séu Căpitan (militum duces, exercitus ductores) investiți totodată și cu funcțiuni administrative și cu unele atribuțiuni ale puterii judecătorești.

Ér societatea, séu poporul, se afla divizat în trei clase, în boieri séu militari de prima ordiue, chinesi séu căpitanii de districte, și în țeranii liberi, obligați la apărarea castrelor, a frontierelor și la răsboi în timp de necesitate.

Voivodatele române, atât dincóce, cât și dincolo de Carpați, se aflau la început divizate în mai multe chiesiate séu districte.

Funcțiunile chiesului erau diferite. El era judecătorul și capul administrațiunii districtului, însé în prima linie chiesul era prefectul militar al ómenilor săi, și documentele istorice de peste Carpați amintesc adese-orî cu laudă despre vitejiile în răsboi ale chiesilor români.

Demnitatea chiesului era ereditară⁷⁾ Ea trecea din părinte în fi și din fi în nepoți, ca un drept particular al familiei chiesesci, și acésta transmisiune ne este esplicabilă.

Instituțiunea chiesiatelor se basa mai mult pe valorea militară a familiei chiesesci.

Drepturile chiesilor români fiind ereditare, chiesiatele începuse încă din timpuri fôrte depărtate a se divisa între membrii familiei; astfel, că în secolul al XIV-lea și al XV-lea numărul chiesilor de peste Carpați era atât de mare, în cât ei formau în aceste timpuri o clasă importantă a societății române, o clasă, care astăzi a dispărut cu totul.

Cu toate acestea însé, o parte din chiesiatele românesci mai aveau și în secolul al XIII-lea o estensiune teritorială destul de însemnată.

(Va urma.)

⁷⁾ Densușianu, Documente privitoare la istoria Românilor. Vol. I. 2. 241. 1377.

„Corda Fratres“.

(Protestul studenților din Iași).

Subsemnații membri ai comitetelor: național studențesc din Iași, societatea studenților universitari „Solidaritatea“, a societății studenților „Zorile“ și a studenților în medicină română, de comun acord:

Vădând răspunsul dat de d-l Cornel Szemenyei, locțiitorul președintelui dela federațiunea internațională „Corda Fratres“, prin scrisoarea din 18 Mai 1902. Nro. 436, d-lui Ioan Scurtu, vicepreședintele secțiunii române, la numita federațiune, prin care i-se comunică că nu poate fi considerat ca reprezentant al secțiunii române, pentru motiv, că d-sa ar fi supus ungar;

Având în vedere, că d-l Scurtu, vicepreședintele secțiunii române la numita federațiune, este ales de delegații noștri români la congresul din Paris 1900, și recunoscut de acel congres la care de altminterii au participat și Maghiarii;

Considerând, că urcarea unui mandat dat unui ales al nostru, este un drept al Românilor personal și nu e permis nimănui a se investi cu acest drept, fără ca acela oricare ar fi poziția lui în federațiune, să nu comită un act ilegal și o atingere nepermisă în demnitatea întregii studențimii, pe care acel delegat o reprezintă;

Că, astfel fiind:

Declarăm:

Că d-l Ioan Scurtu, este și continuă a fi vicepreședintele secțiunii române din federațiunea internațională „Corda Fratres“; și

Că, nu permitem nimănui a revoca un mandat dat de noi, și validat de un congres general — dreptul de revocare fiind un drept al nostru propriu, de care numai noi avem cădere de a usa.

Iași, 2 Iunie 1902.

(Urmează semnăturile biurourilor societăților).

SCIRILE DILEI.

-- 10 (23) Iunie.

Cântece oprite. Fôia sibiană „*Szeben és Fogaras Varmegye*“ spune, că căpitanul poliției din Sibiu a oprit, ca în localități publice să se cânte „Kossuth-nota“, și „Tavaszi elmű“, al cărui refren e: „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos“. Căpitanul a oprit tot-o dată și cântecele „*Wacht am Rhein*“ și „*Deșteptă-te Române*“, fiind în motivarea opririi, „că nu se poate permite executarea în localități publice a cântărilor, cari scandalizează pe cei de altă naționalitate.“

Esamenul de maturitate la gimnaziul din *Blășiu* s'a încheiat Vineri în 20 l. c. cu rezultat destul de bun. Au fost admiși la esamenul verbal 39 elevi (din 45.) Unul nu s'a prezentat la esamen din cauză de bolă. Din cei 38, cari au fost examinați, au fost declarați maturi cu eminentă 5 inși: Eugen Sâmpetean, Ioan Mărginean, Traian Pop, Quintiliu Viciu și Iuliu Salusinszky; cu bun patru: Ioan Isaie, Ioan Cârnaț, Silviu Pojar și Sim. Dragomir; maturi cu suficient: 22 inși. Din câte un studiu au fost relegați la repițire după 3 luni 4 inși; pe un an trei inși.

Lyubomir Pavlovič — nevinovat. O fôie budapestană spune, că „insulta“ dela gara din Chichinda-mare, n'a s'evârșit'o deputatul sârb Lyubomir Pavlovič, ci un individ cu numele Dumitru Sevič din Feldkirchen, care s'evârșit'o mult cu Pavlovič. Sevič e cunoscut ca om scandalagiu. Góna contra lui Pavlovič s'a pornit din cauză, că a făcut să cadă la alegeri în Török-Becse fostul deputat al cercului. De când Pavlovič a devenit deputat, a fost citat de 26 ori înaintea fisolgăbirului în afaceri de „transgresiune“.

Un discurs al împăratului Germaniei. Împăratul Wilhelm a ținut în *Aachen* un lung discurs expunând, care trebuie să fie misiunea imperiului germanic, misiune, care se consiste în întemeierea unui imperiu universal de spirit german

în lumea întregă. Cu această ocaziune împăratul a relevat importanța religiei pentru stat și necesitatea unei armonii desăvârșite între protestantism și catolicism.

Noul rege al Saxoniei, George, a adresat armatei un ordin de zi, prin care îi mulțumesc pentru sentimentele sale de credință de până acum și îi exprimă tot-d'odată speranța sa, că armata va păstra aceleași sentimente pentru noul rege.

Un nou doctor. Ni-se scrie din Clușiu, că Sâmbătă în 21 Iunie s'a promovat la gradul de doctor în drept d-l Aurel Oprea, originar din Munții Apusenii.

Sciri musicale. D-l A. Nemeș, originar din Transilvania și de mulți ani domiciliat în Viena, a sosit în Brașov cu fiul său Aurel Nemeș, conservatorist la Viena și elevul renumitului măiestru de concert și profesor la conservatoriu Carol Prill. Aflăm, că tânărul violinist român, care abia acum implinesce 16 ani, având un talent deosebit musical, s'a dedicat carierei artistice. Densul vrea să dea cu ocaziunea această aici în Brașov un concert, sperând, că va întâmpina sprijin și încurajare din partea publicului nostru.

Klofaș și diarele din Polonia rusă. O scire telegrafică din *Varșovia* spune, că contrar obiceiului de până acum, censura a permis diarelor, se reproducă vorbirea, ce a ținut-o deunăzi deputatul ceh Klofaș în parlamentul din Viena contra împăratului Wilhelm. Și s'a mai permis diarelor galițiene se publice și articolele scrise din incidentul acelei vorbirii.

Tragere la țintă. Mâine Marți, în 24 Iunie, batalionul de honvedii din Brașov va eși în Poiană la tragere la țintă. Din această cauză, poliția aduce la cunoștință publică, că este sever oprit de a călca pe teritoriul Poianei dela orele 5 dim. până pe la orele 2 p. m.

Concertul militar anunțat de noi pentru erii la „Pomul verde“, nu s'a putut ține din cauză, că muzica militară, angajată de d-l Sorea și care a cântat la o petrecere de vară din Săcele, nu a venit pe timpul fixat. Prin această întârziere, d-l restaurator Sorea a suferit mari pagube. D-sa roagă publicul, să scuze neținerea concertului, provenită din cauze independente de voința sa.

Revărsarea Someșului.

Ni-se scrie din Nușfalău, că inundarea dublă, ce a fost în numita comună (în 13 și 19 Iunie) a cauzat stricăciuni imense. Așa mare inundare nu s'a mai pomenit. Preotul Ion Boteanu din numita comună a prohodit în ziua de 19 Iunie pe o femeie cu numele Florica Budușan, într-o casă pe ulița din jos în mijlocul satului și a stat în casă, în apă până în genunchi, ér cantorul, fiind mai mic de statură, s'a suit pe vatră.

Erburile, grânele și mălaiele, la ce mai trăgeau nădejde bietii ómenii, că se vor întrâma după prima inundare, au fost cu desăvârșire nimicite prin cea de a doua. Trifoiul și luțerna cosite la deal, putrezesc în brasde. Mulți au rămas fără nici o sémăntură, espuși fómetei, ca vai de ei.

Caracteristic pentru iubirea de vatră și casa bietului Român este ceea-ce scrie un corespondent din Deșiu țiarului „M. P.“ din Clușiu:

„Lucrările de salvare, scrie „M. P.“, sunt foarte îngreunate prin faptul, că mulți dintre locuitorii români, pe cari inundările i-au păgubit mai cu sémă, și cari își perd împreună cu colibele și ce au în ele, tot ce au avut la sufletul lor, se închid cu familiile lor în case și nu vor să fugă dinaintea potopului. Ei fac opoziție desperată organelor administrative, cari vreau să-i scotă din casele, ce amenință în fiecare moment a-se surpa, și strigă pe jumătate nebunii:

„Dacă ne piere totul aici, să perim și noi!“

Și dacă totuși, cu primejduirea vieții și cu mari greutăți organele autorităților reușesc a-i scóte, ei profită de prima ocaziune spre a fugi éráși la casele lor“.

Alipirea acesta dovedesc însă pe lângă iubirea de vatră părintescă încă și altceva: lipsa de încredere în cei ce viu s'e-i salveze. Și acesta este foarte trist, fiindcă are motive adénc înrădăcinate.

Au fost ruinate decii și decii de sate de cătră valurile furioase. Datoria guvernului și a societății ar fi să dea ajutoarele necesare acestor nenorociți, cari și ei sunt cetățeni și contribuie și ei la întreținerea statului.

Să vedem.

Anuarul

școlii civile de fete cu internat și drept de publicitate a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ din Sibiu.

Au început să apară anuarele școlare, cari raportează asupra activității din anul trecut școlar și dau câte un mic program, referitor la anul viitor.

D-l Dr. Vasile Bologa, directorul școlii de fete a „Asociațiunii“ noastre, a fost cel dintâiu, care și-a prezentat amicilor școlii, în fruntea căreia stă, anuarul pe anul 1901/902.

Anuarul are 42 pagini și conține pe 9 pagini nise impresiuni și reflexiuni geologice ale d-lui profesor Victor Păcală intitulată: „Prin labirintul de peșteri dela St. Canzian și Divača în Carst.“

După aceste impresiuni și reflexiuni urmăze autobiografia d-lui Ioan Popovici, care după 10 ani de activitate ca profesor la numita școlă, a trecut la pensie și s'a făcut preot.

Apoi vine discursul directorului școlii, pronunțat la încheierea solemnă a anului 1900/901 și discursul d-lui N. Togan pronunțat cu aceeași ocaziune în calitate de delegat al comitetului Asociațiunii. Din acest din urmă discurs aflăm, că în cei 15 ani de existență (anul ce se încheie este al XVI) numărul elevelor absolvente ale acelei școlii s'a urcat la 230.

Numărul elevelor în anul acesta a fost de 95, dintre cari 57 interne. După confesiune 75 gr.-orientale, 20 greco-catolice.

Corpul didactic era compus din următoarele persoane: Dr. Vasile Bologa (director), d-na Eugenia Moga n. Trifu, Eugenia Iovescu, Victor Păcală, Maria Muciu Urechia, Maria Pop, Mat. Voileanu (catechet gr. or.) și Nic. Togan (catechet gr. catolic).

Afară de profesori mai vedem înșirați pe următorii instructori și instructori: Timoteiu Popovici, Elena Cuman, Iul. Schaeffer, Sabina Brote, Selma Mokesch, Olivia Bardoși, Elsa de Heldenberg și Elena Petrascu, care este tot-o dată și directora internatului.

Inscrierile pentru anul 1902/903 se fac dela 1—6 Septembrie st. n. Taxa, ce se plătesc, este de 4 cor. pe lună, taxa internatului 400 cor. pe an, în care, se înțelege, nu sunt socotite cheltuielile necesare pentru hârtie, caiete și altele trebuincioase la scris, apoi pentru desemn, lucru de mână, îmbrăcăminte, încălțăminte, lecții de piano și limba franceză.

Esamenul anului acestuia s'au început astăzi Luni, 23 Iunie și vor ține până Joi, în 26 Iunie.

Sosiți în Brașov.

Pe ziua de 21 Iunie 1902.

Hotel Europa: Negoescu preot, Intorsura Buzenului; Pop I. preot. Cernatul de jos; Kohn comerciant, Budapesta; Heller, Kasper, Lé, Berkovits, Scheer, Viena; Schwarz, Praga, voiajor, Iudig agent, Clușiu.

Hotel Bucuresci: Schneider comerciant, Rășnov; Dumitrescu privatier, Buzău; Mediansky privatier, Crisbav; Glück, Mánai, Bolo, Budapesta; Rieger, Viena, voiajor; Herczberg negustor de lemne, Budapesta.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Noua cancelare de avocat.

Dr. Ludovic György

și-a strămutat cancelaria sa avocațială din Budapesta la Zernesci.

**Oela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,**

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Scrieri literare pentru popor.

Diu trecutul Silvaniei Legendă de Victor Russu 2 cor. plus 10 b. porto.

Dinu Milian roman. Nenuia sfânt. de Const. Mille. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

Feciorul Popoi. Facerea Joiței. O dragoste a veacului. Rochia Catiței. Amedeo Madini. Din viață tristă. După natură. Baccalaureatul, de Const. Mille. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

Proba de foc. comedie într'un act după A. Cotzebue, localizată de Irina Sonea n. Bogdan 30 b. plus 10 b. porto.

Dracul, novelă de V. R. Buticescu. Are tendința de-a combate credința deșertă. Prețul 20 b. (cu porto 25 b.)

Lira Bihorului, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de Antoniu Pop. Prețul 40 b. (cu porto 46 b.)

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților de G. Simu. Pr. 60 b. + 6 b. porto.

Sfătuiri de aur său calea către fericiți pentru sătenii români de totă starea și etatea. Cel mai acomodat premiu pentru pruncii dela școlile confes. sătesci române, de Aron Bo a Velchereanu. Cu su prefată de G. Simu. Prețul 60 bani o pl. 10 b. porto.

Cuvinte de aur sau învățătură înțelepte date de un părinte fiului său. Din operele lui I. H. Campe, tradus în limba română de Ioan Sonea preot gr. cat. in Seplac. Cu permisiunea prea Venerabilui Ordinariat 1 cor. 60 b. plus 10 b. porto.

Săpătorul de bani, comedia în trei acte, localizată de A. Pop. Se recomandă mai ales pentru cei ce vrău să joce teatrul. Prețul 24 b. (prin postă 28 b.)

Vieta după moarte, seu nemurirea sufletului, dedusă din misterii finței omenești și deșertăciunea celor trecătoare, de I. P. Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

Poesii de V. R. Buticescu. Prețul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Suspini și zimbire, poesii și proză de A. Pop. Prețul 80 b. (cu porto 86 b.)

„Omul“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenește de George Cătană inv. Această carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlii pop., pentru școlile de repetiția și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (pl. 5 b. por.)

Instrucțiuni populare despre datorițele și drepturile purtătorului de dare edate de Wilhelm Niemandz. A-estă carta e un îndreptar de o trebuință despus de mare pentru toți câți au afaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

Cartea ilustrată pentru copii și copila de George Simu. Această broșură conține istorioare și poesii morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Prețul 50 bani. (+ 56 b. p.)

Bocete adică Cântări la morți, adunate de I. Pop-Reteganul. Prețul 80 bani (+ 10 b. p.)

Nu mă uita! Colecțiune de versuri pentru ocaziuni funebrale. Aranjată prin N. F. Negrușiu. Ediț. IV. Prețul 50 bani. (+ 5 b. p.)

Trandafiri și Viorele. Poesii populare culese și ordinate de Ioan Pop-Reteganul. Ediț. III. Prețul redus 60 bani (+ 10 b. p.)

Versuri de dor, adunate din poezii români de A. Prețul 50 bani (+ 5 b. p.)

Doi prinși în cursă, comedia într'un act de A. Kellner localizată de I. Em. Bobancu. Prețul 24 bani (+ 3 b. porto).

Dr. Ioan Frapparti prelucrată de Ioan Papiu. Prețul 60 b. plus 10 b. porto.

„Considerațiuni istorice asupra asociațiunii popularelor și aplicațiunilor la națiunea noastră“ de Ioan Clinciu profesor la București. Prețul 2 cor. (+ 10 b. prt.)

Țigani, schiță istorică, de I. P. Reteganul. Prețul 1 cor. (+10 b. p.)

Dilele lui Mesia (Ben Hur) de renumitul scriitor Lewis Valace. Tomul I costă cor. 1.50 Tom II cor 1.40 (+ 30 b. porto de fiă-care.)

Istoria lumii partea a III-a talmăcită de preotul C. Moraru, după Dr. Th. B. Welter.

Taina norocului seu Povestea satului Nemerniceni de Tache Brânduș. Această carte e foarte potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+10 b. p.)

Balade populare de Avram Corcea costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. P-ntru România 3 lei 20 b.

Banca de școlă de I. Dariu, 30 b. plus 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educațiunii de I. Dariu, 40 b. (plus porto 10 b)

Idealul învățătorului român de I. Dariu, 40 b. (plus porto 10 b.)

Tragedia Calvarului de abat. Henry Bolo traducere în românește de membrii soc. de lect. „Inocențiu M. Clain“ din (Blașiu. Prețul 2 cor. pentru România. 3 lei plus 20 b. porto).

Lilice dela Pind, poesii macedonene-originale și daco-române de P. Vulcan, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

Cartea Sătenului, romanele de Em. Pârdeanu cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„In veltore“ romanele și impresii de Vlăduța, cor. 1.25 (porto 10 b.)

„Amicul tinereții“, Anul I. fôia de cunoștințe folositoare de prof. I. Moisil, legat în părăți tarf costă 5 cor. (por. 20 b.)

Dietetica populară, scrisă cu deosebită considerațiune la modul de vețuire a țeranului român, de Simeon Stoica, medic pensionat. Conține vre-o 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto)

Umbre și lumini poesii de Em. Pârdeanu, cor. 2.50 (porto 20 b.)

Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scose din pățania vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.)

Pilde și sfaturi pentru popor, de Ioan Pop Reteganul. Cartea conține vre-o 24 desoriuri. cari cuprind diferite învățătură pentru trebuințele țeranilor noștri. 50 b (+ 10 b. porto.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viața Românilor bihoreni, de L. Rudow-Suciu. 148 pag. 8°. Prețul. 1 cor (+ 10 b. porto.)

Povestea despre prințul Ahmed al Kamel seu **Priveagul îndrăgostit** Tradusă de Dr. T. Prețul 60 b. (+ 6 b. porto.)

Toaste pentru tot felul de persoane și ocaziuni, de Tit. V. Gheaja, spiritual la instit. de corecțiune din Gherla. Pr. 40 b. cu posta 44 b.)

Buchetul, culegere de cântări bătrănesci și naționale de I. Pop Reteganul. Prețul 50 b. (cu porto 56 b.)

Risete și zimbete, de T. V. Gheaja, cu 254 de anecdote. păcălituri și povestiri glumețe. Prețul 60 b. (cu posta 70 b.)

125 chiuiri de cari strigă feciorii în joc, de I. P. Reteganul. Pr. 24 b. cu porto 30 b.

Noști de erva romanele pentru popor, de George Simu. Conține romanele cu tendințe morale. Form. 4° 250 pag. Prețul cor. 1.20 (cu posta cor. 1.30)

Opșaguri, cât epigrame cât pildite și la lume împărțite, de I. P. Reteganul. Vre-o 60 de poezii glumețe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

Schițe din Italia de Teodor Bulc, prețul 2 cor. (+ 20 b. porto).

Amintiri din Grecia de Teodor Bulc; prețul cor. 1.20 (plus 10 b. porto).

Poesii populare despre Avram Iancu adunate și publicate de Simeon Fl. Marian. Prețul 1 cor. (+ 10 b. porto)

Musa Someșanul, poesii populare din jurul Năsăudului, culese de Iuliu Bognariu. Prețul 50 b. (cu posta 56 b.)

Teoria dramei ou un tractat introductiv despre frumos și artă de prof. Dr. Iosif Blaga. Prețul corone 3.60 (plus 30 b. porto.)

„Pe pragul normântului,“ de preotul G. Simu, conține versuri funebrale pentru popor și pentru inteligență. Pr. 50 bani (+ 6 b. porto.)

Cursul pieței Brașov.

Din 22 Iunie n. 1902.

Bancnot rom. Cump.	18.90	Vënd.	18.94
Argint român.	18.80	„	18.88
Napoleond'ori.	19.04	„	19.07
Galbeni	11.20	„	10.30
Ruble Rusesco	2.54	„	—
Mărci germane	117.25	„	—
Lire turcesco	21.40	„	21.50
Seris. fonc. Albina 5%	101.—	„	102.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Iunie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.65
Renta de corone ung. 4%	57.90
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.—
Obblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonuri rurale ungare 4%	97.80
Bonuri rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	207.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin.	163.50
Renta de argint austr.	101.65
Renta de hârtie austr.	101.60
Renta de aur austr.	120.85
Losuri din 1860.	153.—

Acții de-ale Băncei austro-ungară	15.80
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	700.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	682.—
Napoleondori	19.08
Mărci imperiale germane	117.30
London vista	240.12 1/2
Paris vista	95.32 1/2
Rente austr. 4% de corone	99.75
Note italiene.	94.—

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

— ANUNȚ. —

Comuna Sângeorgiul-român (Oláh-Szent-György) comitatul Bistrița-Năsăud, ca proprietară a apei minerale „HEBE“ anunță deschiderea sezonului băilor de bicarbonate și cloruri de sodă și potașă din

— 1 Iunie până în 30 Septembrie a. c. —

După Dr. Sigmund de Illanor și Ludwig, ambii profesori de medicină dela universitatea din Viena, precum și după chemistul Fr. Folberth, apele minerale din Sângeorgiul se folosesc ca cură excelentă pentru morburile: frigiditate de ficat, splină, slăbirea aparatului digestiv, funcțiunile intestinelor, hemoroide, anomalie în menstruație, blenorhoe, urinare, catare cronice de plămâni și uter, petrificări în beșică și rărunchi, serofule, tot soiul de debilitări nervoase, hipochondrie, isterie, reumatism, morburile de copii etc.

Cura de beut, Băi reci și calde, aer de brad,

Loc scutit de vânt și pulbere.

Postă și stațiune telegrafică aproape de băi.

Musică.

Este îngrijit de **culină bună**, precum și de **locuință** aranjate din nou cu confort, cu prețurile moderate în localitățile băilor și jur.

Călătoria până la Bistrița cu Calea Ferată, dela Bistrița cu trăsura, cam 3 ore, pentru 8—12 corone.

Informațiuni mai de aproape dela **Administrațiunea băilor din Sângeorgiu.**

— **Medicul băilor: Dr. Andreiu Monda.** —

Sângeorgiu, 1 Iunie 1902.

Administrațiunea.

(572,1—3.)

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta **ori-ce** comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURĂ.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURĂ

*Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, in lotă mărimca.*

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE și DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, către stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.